

Naslovna

Zabava Društvo
 Sport Svijet
 Nekretnine Moto

Lifestyle
 Citywalk
 Turizam

Tehnologija
 Automobili

Ekonomija
 Politika

Forum
 Berza
 Javachat

Potražite na CdM Home Page

[Oglašavanje](#) - [Kontakt](#) - [O nama](#) - [RSS](#)

13 Jan 2010. 00:07 | Izvor: CdM

Podrška i strpljene Vlade ne mogu trajati vječno

Pošalji vijest | Proslijedi na Facebook

Vlada Crne Gore je učinila sve da, u mjeri u kojoj je to moguće, očuva domaće privredne gigante i osigura da se realizuju kvalitetni socijalno-razvojni programi kako bi se zaštitili radnici i privreda. Nikako se, međutim, ne može očekivati da će ta podrška trajati vječno i da će strpljenje i razumijevanje koje imamo moći bilo ko da iskoristi u cilju aboliranja grešaka i neuspjeha u snalaženju u novonastalim uslovima, kazao je u intervjuu za portal cafemontengero CdM ministar ekonomije Branko Vujović.

1. Ovih dana pažnju crnogorske javnosti zauzimaju dešavanja u KAP-u, Rudnicima boksita, Željezari. Vi ste u više navrata ponovili da će Vlada učiniti sve da pokuša sa vlasnicima tih kompanija da pronađe najbezbolnije rješenje za zaposlene. Interesuje nas, s obzirom da su te kompanije privatizovane, ima li Vlada uopšte obavezu da "pomaže" u rješavanju problema u tim kompanijama?

Vujović: Nažalost, globalna kriza nas je naučila da, suprotno vjerovanju kako u tržišnoj ekonomiji država ni na koji način ne bi trebalo da interveniše u okolnostima poslovne krize, Vlada mora da učini ono što je u njenoj moći i nadležnosti da se negativni efekti neutrališu. To nikako ne znači favorizaciju u odnosu na druge subjekte, već pomoć u uslovima kada je kriza izazvana eksternim okolnostima na koje se nije moglo uticati. Takve napore su u protekloj godini učinile sve najznačajnije države svijeta pružajući podršku privredi i bankarskom sektoru uz ulazak države u vlasnički kapital jer je postojao opravdan strah da bi pasivan pristup Vlade vjerovatno doveo do zatvaranja fabrika, a to bi moglo da proizvede krupne ekonomske i socijalne probleme. Vlada Crne Gore i Ministarstvo na čijem sam čelu trudila se da sve aktivnosti budu maksimalno transparente kako bi radnici imali pravi uvid u stanje u privredi jer je za nas veoma bitno da se, u uslovima na koje nismo mogli značajno da utičemo, kao što je globalna kriza, očuva ekonomska i socijalna stabilnost. Davanjem kreditnih garancija i prolongiranjem rokova, Vlada je učinila sve da, u mjeri u kojoj je to moguće, očuva domaće privredne gigante i osigura da se realizuju kvalitetni socijalno-razvojni programi kako bi se zaštitili radnici i privreda. Nikako se, međutim, ne može očekivati da će ta podrška trajati vječno i da će strpljenje i razumijevanje koje imamo moći bilo ko da iskoristi u cilju aboliranja grešaka i neuspjeha u snalaženju u novonastalim uslovima. U tom smjeru je i decembarska odluka Savjet za privatizaciju da, na osnovu analize ekspertskog tima koji će biti angažovan da kontroliše realizaciju svih ugovora o privatizaciji, raskine ugovore sa kompanijama koje ne izvršavaju svoje obaveze prema zaposlenima.

2. Koje je napovoljnije rješenje za Željezaru?

Vujović: Sa vlasnicima Željezare je potpisan Aneks kupoprodajnog ugovora i Protokol o refinansiranju Željezare kojim se Vlada obavezala da će izdati garanciju za kredit do 25 miliona eura dok je, sa druge strane, obaveza vlasnika da, iz svojih sredstava, uloži 10 miliona eura. Kao što je poznato, iskazali smo spremnost da do 30. juna 2010. godine ne pokrećemo postupak po osnovu Ugovora i Aneksa Ugovora, zbog prolongiranja rokova u kome se nijesu obezbijedili kreditni uslovi, što je bila obaveza većinskog vlasnika, uz preduslov da za taj period, dakle do 30. juna 2010. većinski vlasnik obezbijedi isplatu zarada, montažu cjelokupne opreme, proizvodnju kvalitetnog programa po obimu koji će zavisiti od tržišta, kao i da se u periodu do 30. juna 2010. obezbijede krediti kao što je dato u Aneksu Ugovora još ranije, dakle 10 miliona eura iz sopstvenih sredstava a 25 miliona eura na osnovu garancija Vlade. Proizvodnja u Željezari bi, prema našim procjenama,

trebalo da se odvija sa realizacijom kvalitetnog programa prema onome što bude moguće plasirati na tržištu, da se za radnike koji ne budu angažovani obezbijedi isplata osnovne zarade u vremenu kada ne budu na poslu, da Vlada i MNSS zajednički traže rješenje za obezbjeđenje kratkoročnog kredita. Na taj način bi se obezbijedila sredstva za nastavak proizvodnje u Željezari. Vlada Crne Gore je, svim ovim mjerama, pokazala interesovanje da u periodu globalne ekonomske krize interveniše onoliko koliko je potrebno da se održi industrijska proizvodnja u našim najvećim sistemima, KAP-u i Željezari i da se premosti period nestabilnosti svjetske ekonomije i prije svega, tržišta.

Ključni problem u ovoj firmi je izostanak kreditne podrške banaka kojim bi se podržao program restrukturiranja. Obaveza obezbjeđenja kreditne podrške je Protokolom definisana kao obaveza vlasnika uz garanciju Vlade. Očekujemo dodatne napore menadžmenta da se kredit obezbijedi, jer je to jedini način da Željezara kroz program restrukturiranja održi proces proizvodnje.

3. Smatrate li da su dosadašnje privatizacije bile uspješne?

Vujović: Imao sam prilike u više navrata da to komentarišem ali smatram da se o tome ne može dati jedna generalna ocjena. Ako se ima u vidu da je proces transformacije preduzeća u Crnoj Gori počeo u vremenu rata i sankcija koje je trajalo dugo i dovelo do gubitka tržišta, onda možemo reći da je privatizacija, s obzirom na uslove, bila zadovoljavajuća sve do početka globalne krize. U prilog tome govore i podaci najveće međunarodne bonitetske kuće "Dan i Bradstreet" o, kako oni navode, snažnoj privrednoj ekspanziji od osam i 11 odsto u 2008. i 2007. godini. Naravno, malo ljudi zna da je u periodu transformacije ukupno privatizovano 390 preduzeća čija procijenjena vrijednost iznosi četiri milijarde 423 miliona i 980 hiljada eura. Analize pokazuju da je privatizacija obuhvatila 85 odsto kapitala koji je bio predviđen za privatizaciju do kraja 2007. godine. Prema procjeni Evropske banke, na ovaj način je ostvaren udio privatnog sektora u bruto domaćem proizvodu od 65 odsto. Privatizacija je veoma povoljno djelovala na turizam, kao najvažnije privredne grane u zemlji. Do sredine 2008. godine privatizovana su 24 hotela, kao djelovi aktive preduzeća i četiri hotelska preduzeća prodajom kontrolnog paketa akcija. Samo u privatne hotele i preduzeća investirano je više od 315 miliona eura a do kraja ovog investicionog ciklusa očekuje se još 190 miliona. To je, dobrim dijelom, restrukturiralo nekadašnju zastarjelu turističku ponudu, otvorilo nova radna mjesta i neke nove turističke lokacije. Do nastanka globalne ekonomske krize bili smo zadovoljni privatizacijom i u Kombinat Aluminijuma i u Željezari. Kod nekih preduzeća su problemi u prethodnom periodu bili toliko izraženi da nisu vidljivi efekti poboljšanja nakon privatizacije, ali to je nešto što je objektivno i na što se uvijek moralo računati. Čini mi se da, kad se govori o privatizaciji, to često naglašavam, zaboravljamo da loša situacija u Dakiću, Obodu, Titeksu, Marku Radoviću, Gornjem Ibru i sličnim preduzećima u Crnoj Gori nije rezultat privatizacije već rezultat propasti preduzeća i prije privatizacije, kao posljedica svega onoga što se dešavalo u Crnoj Gori, počev od raspada Jugoslavije, sankcija, ratnog okruženja, dakle, gubljenja tržišta, gubljenja koraka u razvoju, investicionom smislu gdje se praktično izgubio asortiman i mogućnost opstanka tih sistema. Dakle, kod ocjene uspješnosti privatizacije trebalo bi imati u vidu stanje prije privatizacije i poslije privatizacije. To je jedini način da se stvori objektivna slika o tome koliki su bili efekti i da li je bilo neophodno ići u ubrzanu privatizaciju kao što smo mi to pokušavali zadnjih godina.

4. Možete li reći koji sve energetske projekti se planiraju za sljedeću godinu?

Vujović: Investicioni projekti iz oblasti energetike su svakako jedan od prioriteta Ministarstva ekonomije. Prije svega, radi se o projektu HE na Morači. To je kapitalna investicija, 540 milion eura. Trenutno smo u procesu finalizacije Strateške procjene uticaja ovog projekta na životnu sredinu, kao i Detaljnog prostornog plan za ovo područje. Ova dva dokumenta idu na javnu raspravu i od toga će, između ostalog, i zavisiti dalji tok projekta. Finalizovanjem ovih dokumenata otvara se pretkvalifikacija kao prva faza u kojoj bi se izdvojili samo oni investitori koji zadovoljavaju visoko postavljene kriterijume, a tek potom bi se ušlo u fazu raspisivanja tendera i dostavljanja ponuda. Vrednovanje ponuda, pregovori sa odabranim ponuđačem i zaključenje ugovora o dodjeli koncesije će trajati tri mjeseca i ova faza rezultira Odlukom Vlade i potpisivanjem ugovora sa koncesionarom.

Ugovor sa koncesionarom bi dakle, ako sve bude išlo po planu, mogao biti potpisan do kraja 2010. Trebalo bi naglasiti da je najveći broj evropskih zemalja iskoristio svoje vodne potencijale 90-95 odsto i sada samo upotunjava HE sisteme revitalizacijom. Crna Gora je iskoristila svega 17 odsto uz uvoz struje u vrijednosti od oko 130 miliona eura godišnje. Izgradnja hidroelektrana na Morači je i planirana u cilju zadovoljavanja potreba stanovništva Crne Gore za električnom energijom, obezbjeđivanja energetske nezavisnosti eksploatacijom nacionalnih resursa i smanjivanjem stepena zavisnosti od uvoza električne energije, sa omogućavanjem razvoja i upotrebe drugih obnovljivih izvora energije. Osim toga, obezbjeđivanje dovoljnih količina električne energije omogućava nesmetan razvoj ostalih djelatnosti, prije svega višenamjenskog korišćenja prirodnih resursa u cilju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, formiranje zalih vode, turističkog i rekreacionog korišćenja, razvoja ribarstva i tome slično. Povećanje stabilnosti i raspoloživosti elektroenergetskog sistema povećava mogućnosti za plasman inostranog kapitala. U toku je i tender za koncesiju za izgradnju termoelektrane na bloku Maoče, još jedna značajna investicija, i rudnik i termoelektrana, za korištenje kapaciteta najmanje 500 megavati sa nalazištem koje je procijenjeno nekih sto miliona tona uglja, što daje značajnu perspektivu za pedesetak godina za eksploataciju i proizvodnju električne energije na tom kompleksu. Na Komarnici su u toku istražne radnje sa firmom iz Austrije koju finansira austrijska Vlada. Preliminarni rezultati su urađeni a predstoji izrada prostorno-planske dokumentacije, projekata ocjene isplativosti, obezbjeđenja zaštite životne sredine i drugih parametara koji su neophodni da bi se moglo govoriti o toj hidroelektrani. Ministarstvo ekonomije Crne Gore objavilo je Javni oglas za pretkvalifikaciju za davanje koncesija za korišćenje vodotoka za izgradnju mHE u Crnoj Gori septembra 2009. godine. Kvalifikovani ponuđači dužni su predati ponude koje sadrže idejna rješenja za vodotoke do 25. marta 2010. godine. Na taj način planiramo da dobijemo kvalitetna idejna rješenja za tehno-ekonomsko korišćenje predmetnih vodotoka i da pojačamo konkurenciju za izbor ozbiljnih koncesionara. Nakon primanja ove dokumentacije Tenderska komisija ocjenjuje date ponude i pravi rang liste ponuđača za svaki od 10 vodotoka. Prvorangirani ponuđači potpisuju sa koncendentom Ugovor o koncesiji. Ukupna vrijednost investicija na osnovu II tendera se procjenjuje na oko 60 miliona eura. Raspisan je i Javni oglas za otkup zemljišta za izgradnju vjetroelektrana na Možuri i Krnovu. Planirane investicije su u vrijednosti do 140 miliona eura. Do kraja marta naredne godine trebalo bi da budu potpisani svi ugovori za izgradnju podvodnog kabla, kako bi od aprila počele pripreme za realizaciju te investicije, vrijedne oko 600 miliona eura, dok će u trećem tromjesečju 2010. godine biti raspisani tenderi za još 12 malih HE. U Crnoj Gori postoje i drugi alternativni izvori energije sem vjetrogeneratora i malih hidroelektrana, kao što je proizvodnja struje na bio masu na dvije, tri lokacije, Berane, Nikšić, Pljevlja. I sunčeva energija predstavlja takođe potencijal u oblasti alternativnih izvora. Pripremili smo i Nacrta zakona o istraživanju nafte i gasa. Postoji interesovanje, posebno za ispitivanje u našem podmorju gdje se očekuje da bi moglo biti i nalazište gasa. U tom slučaju, to bi za nas bila zaista značajna investicija i značajne mogućnosti da se iskoristi gas, ukoliko svi parametri i naznake koje sada postoje kod jednog broja firmi koje se bave istraživanjem, pokažu da postoje mogućnosti da se to pretoči u realnost.

5. Šta će Vaše ministarstvo preuzeti u cilju pomoći opštinama na sjeveru i na Cetinju, jer u tim sredinama skoro ni jedno preduzeće ne radi, ili posluje sa velikim gubicima?

Vujović: Prije svega, u Ministarstvu će biti osnovan Sektor za razvoj koji će raditi na pripremi zakona o regionalnom razvoju. Predviđeno je da se tim zakonom podrži ravnomjerno razvijanje regiona, posebno najugroženijih sredina. Fond za razvoj je kroz kreditnu podršku kao i sredstva uložena u realizaciju projekata od infrastrukturnog i ekološkog značaja pomogao najnerazvijenije opštine sjevera. I Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća je značajno podržala ovaj dio Crne Gore putem kreditnih grantova, edukacije, konsalting usluga kroz pružanje usluga biznis centara i realizacije TAM/BAS programa. I Javni radovi kao lokalni ili državni programi zapošljavanja i razvoja imaju značajnu ulogu u ovom regionu. Dužina trajanja javnih radova koji se realizuju u sjevernoj regiji Crne Gore je produžena sa do 6 šest na do devet mjeseci a samo u periodu od 1. septembra 2008. do 17. decembra 2009. godine, u sjevernoj regiji Crne Gore realizovao je 175 javnih radova u kojima je zaposleno 1.337 lica. Za potrebe

realizacije ovih javnih radova izdvojeno je 2.948.085 eura. Razvoj Cetinja i pomoć prijestonici je pitanje koje se tiče ne samo ovog ministarstva, prije svega zbog vjerovanja da bi perspektivu trebalo graditi na valorizaciji kulturno-istorijskog blaga. Jedna od razvojnih komponenti Cetinja je i valorizacija Lovčena i Skadarskog jezera kao nacionalnih parkova. Ono što je nama najbliže, kao Ministarstvu ekonomije, jesu prostori "Oboda" i "Košute" kao lokacije koje bi trebalo pretvoriti u lokacije za mali i srednji biznis, za industrijske parkove, za razvoj tih manjih industrijskih kapaciteta sa posebnim povoljnostima. Industrijski parkovi su uglavnom zone koje su oslobođene poreza, nekih taksi, dažbina. Te povoljnosti za manje kapacitete mogli da iskoristimo na Cetinju za razvoj preduzetništva.

6. Da li u skladu sa propisanim mjerama Vlade, Vaše ministarstvo sprovodi mjere štednje?

Vujović: *To je obaveza i dužnost koju smo preuzeli na nivou Vlade. U krajnjem, to i nije ostavljeno na volju ministarstvima već je budžetom obuhvaćeno kao mjera štednje. Poznato je da je predviđeni budžet Ministarstva ekonomije manji za 20 odsto u odnosu na prethodnu godinu što je još jedna u nizu mjera koje smo preuzeli kako bi ublažili efekte recesije.*